

СИЛАБУС

1. Загальна інформація про освітній компонент

Повна назва	Практика археологічна (музейна, архівна)
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	юридичний факультет. Кафедра історії
Розробник(и)	Нестеренко Вадим Анатолійович
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр	3 тижнів протягом 4-го семестру
Обсяг	Обсяг становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин
Мова підготовки	Українська

2. Місце освітнього компонента в освітній програмі

Статус	Обов'язковий освітній компонент для освітньої програми "Історія"
Передумови	Археологія, Джерелознавство та архівознавство, Спеціальні історичні дисципліни, Пам'яткознавство та музейна справа
Додаткові умови	Давня та середньовічна історія України
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета освітнього компонента

Закріплення теоретичних знань з курсу навчальної дисципліни «Археологія», а також вироблення навичок ідентифікації археологічних пам'яток та практичного застосування знань щодо методики їх досліджень та камеральної обробки отриманих матеріалів.

4. Зміст освітнього компонента

Навчальна практика з «Археології» є важливою складовою підготовки висококваліфікованих фахівців за спеціальністю 032 «Історія та археологія». Її метою є ознайомлення здобувачів вищої освіти із сучасними методами польових археологічних досліджень, набуття ними навичок роботи в археологічних експедиціях, архівних і музейних установах закріплення знань із теоретичного курсу «Археологія». Здобувачі також ознайомлюються зі статтями Законів України «Про охорону культурної спадщини», «Про охорону археологічної спадщини», що стосуються археологічних пам'яток, положенням про Відкритий лист.

5. Очікувані результати навчання

Після успішного проходження здобувач вищої освіти зможе:

РН1	- визначати етапи проведення археологічних досліджень з урахуванням особливостей конкретного об'єкту (поселення, могильники, святилища тощо)
-----	--

PH2	- організовувати ефективну життєдіяльність експедиції у польових умовах: здобуття навичок розбивання польового табору, організації його функціонування та життєзабезпечення (заготівля дров, розпалювання багаття, приготування їжі, підтримання порядку на місці проживання тощо)
PH3	- зможе організовувати взаємовідносини всередині відносно ізольованого колективу, структурування вільного часу, вироблення навичок взаємодопомоги тощо

6. Роль освітнього компонента у досягненні програмних результатів

Програмні результати, досягнення яких забезпечує освітній компонент:

Для спеціальності 032 Історія та археологія:

ПР5	Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.
ПР8	Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.
ПР9	Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.
ПР10	Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.
ПР11	Здійснювати аналіз ситуації з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.

7. Види навчальної діяльності

НД1	Археологічні розвідки. Визначення ознак археологічних пам'яток. Студенти знайомляться з основними видами археологічних розвідок, зокрема візуальною та інструментальною. Визначають основні ознаки археологічних пам'яток, характерних для місцевості де проходить практика. Термін виконання – протягом практики. НД2. Ознайомлення з організаційною структурою структурного підрозділу, правилами внутрішнього розпорядку, методичним забезпеченням кафедри, а також функціонуванням навчально-методичних та наукових структур закладу вищої освіти тощо.
НД2	Розбивка розкопу. Під керівництвом досвідчених науковців відбувається визначення площі майбутнього розкопу, визначення нульового реперу (точки відліку), орієнтування розкопу за сторонами світу, поділ площі розкопу на квадрати, побудова яких перевіряється методом єгипетського трикутника. Термін виконання – протягом практики.
НД3	Археологічні розкопки. Участь студентів у процесі розкриття пам'ятки, спостереження за ґрунтом, його структурою та кольором з метою виявлення археологічних об'єктів. Формування бровок, зачистка їх для графічного відтворення стратиграфії, участь у вимірах для польових креслень, виявлення індивідуальних (з нанесенням на загальний план розкопу) та масових знахідок, зокрема шляхом просіювання ґрунту, біологічних решток методом флотації. Термін виконання – протягом практики.

НД4	Розчистка об'єктів. Визначення кордонів об'єкту, переріз об'єкту, вибирання ґрунту для повного вивільнення давньої поверхні, в похованнях розчистка кістяка або решток кремації, креслення плану і перерізів, фіксація знахідок. Термін виконання – протягом практики.
НД5	Графічна і фотофіксація процесу польових археологічних досліджень. Участь у кресленні планів, стратиграфії бровок, перерізів, замальовці знахідок. Підготовка об'єктів до фотографування. Термін виконання – протягом практики.
НД6	Індивідуальні та масові археологічні знахідки, їх очистка та консервація. Освоєння правил очистки археологічних знахідок із різних матеріалів (камінь, кераміка, дерево, метал). Термін виконання – протягом практики.
НД7	Шифрування археологічних знахідок. Складання польового опису знахідок. Нанесення на археологічні знахідки скорочених відомостей про місце знахідки і приналежність вказаній пам'ятці - шифрування. Участь у складанні польового опису знахідок, розподіл їх на групи для внесення інформації в реєстр. Термін виконання – протягом практики.
НД8	Експериментальна археологія. Знайомство з основами експериментальної археології, участь у трасологічних дослідженнях стародавніх технологій і ремесел, тестування виробів за давніми зразками (гончарство, вироблення моноксилів, ковальська справа). Термін виконання – протягом практики.

8. Методи викладання, навчання

Освітній компонент передбачає навчання через:

МН1	Навчання на основі досвіду
МН2	Практико-орієнтовне навчання
МН3	Виконання завдань в ході археологічних розкопок
МН4	Отримання навичок ведення звітної документації

Здійснення археологічних досліджень в ході польових розкопок під керівництвом наукового керівника. Самостійному навчанню сприятиме: реалізація індивідуальних завдань в ході розкопок, що дозволятиме сформувати професійні навички та вміння для вирішення конкретних навчальних та наукових задач. Формування навичок роботи у колективі та спілкування зі студентами. Під час підготовки до звіту за результатами навчальної практики з археології студенти розвиватимуть навички самостійного навчання, критичного аналізу, а також удосконалюватимуть дослідницькі вміння.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Оцінювання здійснюється за такою шкалою:

Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
4 (добре)	$74 \leq RD < 81$

3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	настанови викладача, що керує практикою;
МФО2	консультування та настанови щодо виконання індивідуальних завдань, написання звіту,
МФО3	обговорення студентами виконаних завдань практики, своєчасне виконання звіту з практики

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	дотримання настанов керівника практики в ході польових археологічних досліджень
МСО2	виконання індивідуальних завдань (в ході розвідки, розкопок фіксації та шифрування археологічних знахідок)
МСО3	захист результатів навчальної практики з археології. Студент не допускається до захисту результатів практики, якщо не представив звіту з практики у встановлений керівником час.

Здобувач вищої освіти має можливість отримати максимальні бали відповідно до видів завдань за таким переліком:

4 семестр	90 балів
МСО1. дотримання настанов керівника практики в ході польових археологічних досліджень	60
	60
МСО2. виконання індивідуальних завдань (в ході розвідки, розкопок фіксації та шифрування археологічних знахідок)	30
	30
5 семестр	10 балів
МСО3. захист результатів навчальної практики з археології. Студент не допускається до захисту результатів практики, якщо не представив звіту з практики у встановлений керівником час.	10
	10

Здобувач не допускається до захисту практики, якщо не представив звіту з практики, або не виконав в обсязі 50 % практичного індивідуального завдання.

10. Ресурсне забезпечення

10.1 Засоби навчання

ЗН1	використання обладнання для польових археологічних досліджень, що надає база практики
ЗН2	комп'ютери, комп'ютерні мережі та системи
ЗН3	мобільні пристрої
ЗН4	бібліотечні фонди СумДУ

Засоби навчання забезпечуються базами практики.

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	5120 Методичні вказівки до проходження навчальної практики з курсу «Археологія» / укладач: В. А. Нестеренко. Суми : Сумський державний університет, 2021. 29 с.
Допоміжна література	
2	Закон України «Про охорону археологічної спадщини». http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1626-15
3	Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини. http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/PDF/Ukrainian/143-Ukrainian.pdf
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
4	https://arheologija.ru/martyinov-sher-metodyi-arheologicheskogo-issledovaniya/
5	Спілка археологів України (монографії, підручники) / http://vgosau.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=95&Itemid=172
6	Журнал "Археологія" / http://www.vgosau.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=93&Itemid

11. Бази практики

Археологічні експедиції Інституту археології НАН України Комунальний заклад Сумської обласної ради Сумський обласний краєзнавчий музей

12. Політики

12.1 Політика щодо академічної доброчесності

Всі роботи, визначені програмою практики, повинні бути виконані здобувачем самостійно. Роботи здобувача вищої освіти не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та фальсифікації списування. Під час виконання практики неприпустимими також є інші прояви академічної недоброчесності, перелік яких визначено Кодексом академічної доброчесності університету. У разі, якщо керівником практики виявлено порушення академічної доброчесності з боку здобувача вищої освіти під час виконання практики, керівник практики має право вчинити одну з наступних дій:

- знизити на величину до 40% включно кількість балів, отриманих при виконанні завдання;
- надати рекомендації щодо доопрацювання обов'язкового завдання із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину 25% включно;
- не зараховувати завдання без надання права його перероблення;

- призначити перескладання письмового контролю із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину до 15% включно;
- відмовити в перескладанні письмового контролю.

12.2 Політика щодо відвідування

Відвідування бази практики є обов'язковим. Графік перебування здобувача на базі практики визначає керівник практики від підприємства (організації, установи).

12.3 Політика щодо дедлайнів та перескладання

До початку практики здобувач отримує від керівника практики програму проходження практики та методичні рекомендації щодо оформлення звіту.

12.4 Політика щодо оскарження результатів оцінювання

Оскарженню можуть підлягати результати оцінювання.

Для цього здобувач має подати апеляцію на ім'я директора/декана у день проведення атестаційного заходу чи після оголошення результатів його складання, але не пізніше наступного робочого дня.

За розпорядженням директора/декана створюється комісія з розгляду апеляції. За рішенням апеляційної комісії оцінка може змінюватися у разі встановлення порушень під час проведення атестацій.